

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Голова приймальної комісії
Ректор *В.Г.Чернець* В.Г.Чернець

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
зі спеціальності 034 Культурологія
за освітньо-професійною програмою «Культурологія»
для здобувачів освітнього ступеня бакалавр
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст

Ухвалено рішенням
приймальної комісії
від « 09 » 03 2021 р.
(протокол № 3)

В.о. першого проректора з
науково-педагогічної роботи

_____ Л.М. Степаненко

Відповідальний секретар
приймальної комісії

_____ Ю.В. Кратко

Директор Інституту практичної
культурології та арт-менеджменту

_____ С.І. Дичковський

Завідувачка кафедри культурології
та інформаційних комунікацій

_____ П.Е. Герчанівська

Програма вступного випробування зі спеціальності 034 Культурологія за освітньо-професійною програмою «Культурологія» для здобувачів освітнього ступеня бакалавр на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст /укл.: проф. П.Е. Герчанівська. Київ: НАКККіМ, 2021. 11 с.

Програма призначена для абітурієнтів, які вступають до Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв для здобуття освітнього ступеня бакалавр зі спеціальності 034 Культурологія на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст.

Програма містить пояснювальну записку, програму навчальних дисциплін, приклади тестових завдань, критерії оцінювання знань абітурієнтів, список рекомендованих джерел.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Вступне випробування зі спеціальності 034 Культурологія для здобувачів освітнього ступеня бакалавр на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст передбачає виконання тестових завдань.

Абітурієнтам пропонуються **50 тестових запитань**, кожне з яких має декілька варіантів, правильним з яких є лише один.

Для того щоб правильно відповісти на всі тестові питання, абітурієнт повинен володіти знаннями з основ культурології, історії української та світової культури, історії релігійної культури, культури повсякдення, з лекторського практикуму культурологів та мати загальні уявлення про сучасні підходи теоретичної культурології.

Тривалість вступного випробування (тестування) - **1 година**.

У програмі наведені орієнтовні тестові завдання вступного випробування для вступу на перший (бакалаврський) рівень освіти і список рекомендованої літератури. З відповідною літературою абітурієнт має можливість ознайомитися в науковій бібліотеці НАКККіМ (<https://nakkkim.edu.ua/science/biblioteka>).

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Специфіка культурологічного знання. Історія виникнення понять «культура», «культурологія», еволюція поглядів на культуру в європейській культурологічній думці. Структура феномена «культура». Форми культури: елітарна, народна, масова. Функції культури. Підходи до вивчення культури. Співвідношення понять культура і цивілізація. Співвідношення національної і світової культур.

Особливості та загальна характеристика первісної культури. Періодизація первісної епохи. Світогляд первісної людини. Характерні ознаки міфологічної свідомості: єдність суб'єкта і об'єкта, знака і предмета. Особливості первісної культури: синкретизм, міфічний світогляд, табу. Особливості палеолітичного мистецтва: анімалізм, реалізм. Найдавніші форми релігійних вірувань: магічні уявлення, тотемізм, анімізм, фетишизм.

Особливості і характерні риси культур країн Стародавнього Сходу. Месопотамія та Стародавній Єгипет: основні винаходи, розвиток мистецтва, освіти та наукових знань, релігійні вірування. Своєрідність культур Індії та Китаю. Релігійно-філософські течії – індуїзм, даосизм і конфуціанство. Значення та вплив культур Стародавнього Сходу для людської цивілізації.

Періодизація історичного розвитку Античності. Формування античного поліса. Антропоцентризм. Стародавні пам'ятки літератури Європи: «Іліада» та «Одіссея». Розвиток поезії, трагедії та комедії. Зародження і розвиток театру в Стародавній Греції. Освіта і наука. Стародавні Олімпійські ігри. Розвиток архітектури і скульптури. Елліністичний період в історії культури. Значення культури Стародавньої Греції для сучасності.

Особливості європейського регіону у структурі світової культури. Динаміка культурно-історичних процесів у Європі. Поняття гуманізм і сутність гуманістичної спрямованість європейської культури. Мистецтво європейської культури: романський і готичний стилі в середньовічній культурі; соціально-економічні передумови культури Відродження, характерні риси ренесансної культури, періодизація епохи Відродження, мистецтво та світогляд епохи Відродження.

Культура Нового часу і Просвітництва, реформація як ідеологічно-культурна революція. Світоглядні орієнтири Просвітництва, розмаїтість художніх пошуків: паралельний рівноправний розвиток декількох художніх стилів і напрямів (бароко, класицизм, рококо, реалізм).

Особливості розвитку культури ХІХ ст.: виникнення норм некласичної науки; напрями в культурі ХІХ ст. (романтизм, реалізм, символізм, імпресіонізм, постімпресіонізм).

Художні процеси ХХ століття. Модернізм в мистецтві першої половини

XX ст.: абстракціонізм, дадаїзм, експресіонізм, кубізм, сюрреалізм, фовізм. Соціалістичний реалізм як офіційний художній напрям в СРСР. Постмодернізм – художнє явище XX ст.: основні риси.

Феномен української культури. Архетипи української культури. Доба палеоліту та перші сліди культурної діяльності людини на території України. Мізинська культура. Культурні досягнення епохи мезоліту та особливості деснянської культури. Неолітична революція. Кам'яна могила.

В. Хвойка та відкриття трипільської культури. Трипільські протоміста. Особливості художньої творчості трипільців. Загальна характеристика культури скіфів. Декоративно-прикладне мистецтво східних слов'ян.

Візантійський канон у мистецтві Київської Русі. Проблема стилю мистецтва Київської Русі. Мистецтво Київської Русі як утілення світогляду, релігійної та естетичної свідомості. Архітектура. Монументальне мистецтво: фреска, мозаїка. Становлення і розвиток іконописної школи. Історія Галицько-Волинського князівства, соціокультурні процеси. Галицько-Волинське князівство як продовжувач традицій Київської Русі. Процеси формування української народності в умовах литовсько-польського панування. Демократизм, гуманізм, віра у необмежені можливості людського розуму як основні постулати європейського Ренесансу. Синтез середньовічних традицій, ренесансних і реформаційних ідей як підґрунтя розвитку культури України XIV – I пол. XVII ст.

Братства як осередки національно-релігійного та культурно-освітнього життя. Передумови виникнення братств та орієнтири їх діяльності. Львівське Успенське братство, Київське Богоявленське братство, Луцьке братство та їх діяльність.

Виникнення та розвиток друкарства в Україні. Просвітницька діяльність

І. Федорова. «Апостол» та «Буквар» – первістки української друкованої книжки. Львівська та Острозька друкарні.

Козацтво – лицарський ідеал українського бароко. І. Мазепа та розквіт української барокової культури. Просвітництво як синтез двох суспільно-політичних рухів: гуманізму та Реформації. Своєрідність та особливості українського Просвітництва. Філософія Г. Сковороди.

Початок активізації культурного процесу України початку XIX ст. Боротьба кращих представників українського народу за утвердження національного та народного в літературному та мистецькому процесах. Вплив творчості Т. Шевченка на розвиток національної свідомості та формування світового бренду «українська культура».

М. Грушевський та процеси державотворення в Україні (1917–1918 рр.). Українізація 20-х рр. та її значення для культурного розвитку України. «Розстріляне відродження» 20–30-х рр. XX ст. Репресивні акції сталінізму та їх трагічний вплив на

українську національну культуру. Соціалістичний реалізм в літературі та мистецтві Радянської України. Творчість українських митців покоління «шістдесятників».

Особливості розвитку української культури наприкінці ХХ – початку ХХІ століття. Фестивальний рух в Україні як чинник відродження національних культурних традицій. Формування національного культурного простору в Україні на початку ХХІ століття. Становлення нової генерації українських митців – представників музичного, театрального, літературного та кіномистецтва. Міжнародне культурне співробітництво України: провідні напрями розвитку.

Релігія як складова частина духовної культури: Предмет релігієзнавства. Сутність і походження релігії. Функції релігії та її роль у житті суспільства. Еволюція і типи релігій.

Первісні вірування: Анімізм. Фетишизм. Тотемізм. Магія.

Ранні національні релігії: Шумеро-вавилонська релігія. Давньоєгипетська релігія як система політеїстичних вірувань і культів. Давньоіранська релігія. Ведична та брахманська релігії Давньої Індії. Давньокитайська релігія. Давньогрецька та давньоримська релігії.

Пізні національні релігії: зороастризм (Іран); індуїзм, джайнізм, сикхізм (Індія); конфуціанство, даосизм (Китай); синтоїзм (Японія); іудаїзм. Основні риси.

Світові релігії: Буддизм: Виникнення і становлення буддизму. Віровчення і культ буддизму. Основні напрямки буддизму. Індо-тибетський буддизм. Чань-буддизм як китайський варіант буддизму. Японський дзен-буддизм.

Християнство. Передумови виникнення християнства та його еволюція. Християнське віровчення. Православ'я. Християнський Символ віри Сім тайнств. Структура релігійних організацій. Українська автокефальна православна церква. Українська греко-католицька церква. Католицизм. Основи та особливості віровчення та культу католицизму. Католицькі догмати. Організаційна структура Римсько-католицької церкви. Протестантизм. Історичні умови виникнення протестантизму. Протестантські віровчення та культ.

Іслам. Соціально-історичні умови виникнення та поширення ісламу. Особливості віровчення, культу й організації ісламу. Найважливіші течії в іслам. Мусульманські свята й обряди.

Ключові етапи розвитку світової та вітчизняної педагогічної думки; методи, прийоми, засоби формування і викладання лекційного матеріалу; опорний конспект лекції, хронологія та структура лекції, особливості лекційного матеріалу, темп та виразність мовлення; складання списку рекомендованої літератури; формування домашнього завдання; засоби та критерії оцінювання роботи учнів/студентів; вимоги загально дидактичних принципів навчання, що мають реалізовуватися у лекції: науковість, систематичність і послідовність, наочність, зв'язок змісту навчального матеріалу з професійною діяльністю, доступність, емоційність; забезпечення логічно доцільної структури лекції відповідно до змісту навчального матеріалу; засоби

активізації, мотивації навчальної діяльності учнів/студентів; методи, прийоми передачі та обміну словесною та аудіовізуальною інформацією, які доцільно застосовувати на лекції чи під час навчальної бесіди; аналіз реальних навчальних ситуацій; розвиток комунікативних якостей практикантів, основні прийоми ораторської майстерності та психологічного впливу на аудиторію; прийоми педагогічно-виховного впливу та засоби вирішення конфліктних ситуацій; проходження лекційної практики в НАКККІМ.

Соціокультурні характеристики повсякдення. Повсякдення як сфера приватної життєдіяльності суспільства, наслідок трансформації поведінки соціально-культурних груп. Наукова територія повсякдення. Повсякдення як перетин різних напрямів та видів діяльностей і практик окремої людини та суспільства в цілому. Полідисциплінарний характер дослідження повсякдення. Семантичне поле повсякдення. Варіації поняття «повсякдення» у гуманітаристиці: його тлумачення та припустимі вживання. Історико-філософські емансипації повсякдення. Феноменологічні концепції повсякдення як уявлення про процеси формування життєвого світу особистості, культури повсякдення. Основні смисли повсякдення як сфери діяльності, що характеризується спрямованістю на "проживання життя". Психологічна наука про утилітарно-прагматичний характер повсякдення, орієнтація людини на турботу про збереження органічного тіла, створення йому фізичного і психологічного комфорту. Сполучення методів мікро- і макрорівнів дослідження при вивченні повсякдення. Теоретичні засади розвитку теорії повсякденності (М. Вебер, Г. Зіммель, Ч. Кулі). Соціальне життя як сукупність суб'єктивних світів (Г. Блумер). Концепція інтерсуб'єктивного світу А. Шюца.

Людина у структурі мегаполісу. Антропологія сучасного міста. Мультикультурний простір сучасного міста. Культура їжі. Антропологія смаку. Музична культура: голос та мелодія. Імунна функція мови. Повсякденна культура в епоху мас-медіа. Реклама, мода, шопінг, електронні медіа як елементи соціального досвіду людини.

ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

1. Яку культуру називають сакральною ?
  - а) культуру, що розвивається самостійно;
  - б) культуру, в якій домінують земні цінності;
  - в) культуру, в якій домінують матеріальні цінності;
  - г) культуру, в якій домінують релігійні цінності.

2. Культура поділяється на:
  - а) міфологічну, наукову;
  - б) релігійну, морфологічну;
  - в) матеріальну, духовну.

3. Функція культури, за допомогою якої реалізуються вищі духовні цінності шляхом культивування людської гідності:
  - а) державотворча;
  - б) емоційно-естетична;
  - в) нормативна.

4. Яке висловлювання стародавніх греків свідчить про їхній антропоцентризм?
  - а) людина є мірою всіх речей;
  - б) кращий серед рівних;
  - в) нічого зайвого;
  - г) цінуй прекрасне.

5. Засновником професійного українського театру нового покоління вважається:
  - а) М. Кропивницький;
  - б) І. Карпенко-Карий;
  - в) М. Садовський.

6. Хто з цих художників є видатним сюрреалістом ХХ ст.:
  - а) Франциско Гойя;
  - в) Сальвадор Далі;
  - б) Дієго Веласкес;
  - г) Ель Греко.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

100 і менше балів - оцінка «незадовільно»: абітурієнт не володіє базовими знаннями з визначених програмою дисциплін.

100–134 балів - оцінка «задовільно»: абітурієнт володіє базовими знаннями з визначених програмою дисциплін на початковому рівні.

135–176 балів - оцінка «добре»: абітурієнт володіє матеріалом з визначених програмою дисциплін, проте допускає незначні помилки.

177-200 балів - оцінка «відмінно»: абітурієнт володіє ґрунтовними знаннями з визначених програмою дисциплін.

Список рекомендованих джерел

1. Абрамович С. Д. Культурологія : навч. посіб. Київ: Кондор, 2007. 351 с.
2. Багацький В. В., Кормич Л. І. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ століття : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 304 с.
3. Балух В. О. Культура ранньомодерної Європи : підручник. Харків : Фоліо, 2017. 495 с.
4. Гаврюшенко О. А., Шейко В. М., Тишевська Л. Г. Історія культури : навч. посіб. Київ : Кондор, 2004. 763 с.
5. Герчанівська П. Е. Культурологія : навч. посіб. для дистанційного навчання. Київ : Ун-т «Україна», 2006. 323 с.
6. Герчанівська П. Е. Теорія та історія культури : навч. посіб. для аспірантів. Київ : НАКККіМ, 2014. 135 с.
7. Греченко В. А. Історія світової та української культури з тестовими завданнями : довідник для школярів та студентів. Київ: Літера ЛТД, 2009. 416 с.
8. Дещинський Л.Є. Українська та зарубіжна культура. Львів : Бескид Біт, 2005. 304 с.
9. Історія світової культури : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 400 с.
10. Козира Є. В. Культурологія : навч. посіб. Київ, 2017. 352 с.
11. Колісник-Гуменюк Ю. І. Культурологія. Експериментальний курс для медичних коледжів : навч.-метод. посіб. Львів : Гал-ЕКСПО, 2011. 117 с.
12. Культурологія : навч.-метод. посіб. для студ. усіх спеціальностей / В. А. Сіверс, С. І. Дичковський, Т. М. Никоненко, О.О. Рейда. Київ : НАУ, 2005. 208 с.
13. Культурологія : підручник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. А. Є. Конверського. Харків : Фоліо, 2013. 863 с.
14. Культурологія: теорія та історія культури : навч. посіб. / за ред. І. І. Тюрменко. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 170 с.
15. Культурологія: українська та зарубіжна культура : навч. посіб. / за ред. М. М. Заковича. Київ : Знання, 2009. 589 с.
16. Меднікова Г. С. Українська та зарубіжна культура ХХ століття : навч. посіб. Київ : Знання, 2002. 216 с.
17. Петрушенко В.Л. Культурологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за заг. ред. В. М. Пічі. Львів : Магнолія 2006, 2009. 375 с.
18. Подольська Є. А. Культурологія : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 392 с.

19. Сучасна культурологія: навч. посіб. для студ. вищ навч. закл. / за заг. ред. К. В. Кислюка. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. 342 с.
20. Чорненький Я. Я. Культурологія. Теорія. Практика. Самостійна робота : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 389 с.
21. Шевнюк О. П. Культурологія : навч. посіб. Київ : Знання, 2004. 254 с.
22. Шейко В. М. Історія української культури : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 271 с.

Додаткова література

1. Бровко М. М., Бабушка Л.Д., Більченко Є.В., Герчанівська П. Е. Людина в сучасному цивілізаційному процесі: філософсько-культурологічні та етико-естетичні виміри : монографія. Ніжин : ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2014. 544 с.
2. Герчанівська П.Е. Культура в парадигмах ХХ–ХХІ ст. : монографія. Київ : НАКККіМ, 2017. 378 с.
3. Герчанівська П.Е. Українська народна культура: християнський вимір. Київ : Ун-т «Україна», 2011. 426 с.
4. Герчанівська П.Е. Культурологія : термінол. словник. Київ : Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2015. 439 с.
5. Скуратовський В. Культура нового часу – основні стратегії новоєвропейського культурного розвитку. Київ : Києво-Могилянська академія, 2007. 36 с.
6. Українська культура в європейському контексті / Ю. П. Богуцький, В. П. Андрущенко, Ж. О. Безвершук, Л. М. Новохатько ; за ред. Ю. П. Богуцького. Київ : Знання, 2007. 678 с.
7. Шейко В. М., Богуцький Ю.П. Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина ХІХ – початок ХХІ ст.) : монографія. Київ : Генеза, 2005. 592 с.

Інтернет-ресурси

1. Література з культурології [Електронний ресурс]. URL: <https://www.google.com>.
2. Електронний фонд Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/eb/ep.html>.
3. Електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua>.

З рекомендованою літературою Ви можете ознайомитися в читальному залі наукової бібліотеки НАКККіМ (<https://nakkkim.edu.ua/science/biblioteka>).